III. évfolyam — Arad, 1888. Julius 2. Hétfő — 178-ik szám.

Szerkesztőség: Kazinczy-utcza 1. sz., földszint.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal: Petőfi-utcza 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnaputáni szám 8 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési arak:
Helyben házhoz hordva.
Egész évre . . . . . 12 frt
Fél évre . . . . . 6 frt
Negyedévre . . . . . 3 frt
Egy hóra . . . . 1 frt

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.
Százalékot nem adunk.

„Aradi Közlöny."

Az „Aradi Közlöny" mint az egyedüli magyar vidéki politikai napilap, mely hétfőn reggel is megjelen, az uj évnegyed alkalmából bizalommal fordul közönségéhez, mely Arad- és Csanádmegye intelligenciajának törhetlen nagy társaságát foglalja magában.

Az „Aradi Közlöny" nagy közönsége már régóta és félreismerhetetlenül tisztában van lapunk programmjával, melylyel a kormányon lévő többség szabadelvű törekvéseit támogatva, nap-nap mellett alkalmat nyujt a közönségnek arra, hogy meggyőződjék a mai körülmények ez egyedüli erős és népszerű politikájának opportunus voltáról. Ennek tehát nincs miért ujabb magyarázatot adni, s itt csupán annak a hangsulyozására szoritkozunk, hogy dus távirati rovatunktól nem kimélj ük jövőre sem az áldozatot, s az „Aradi Közlöny" közönsége minden bel- és külföldi politikai eseményről a fővárosi lapokat huszonnégy órával megelőzve fog értesülni, mig rendes hétfői reggeli lapunk az összes aradi lapokat egy nappal megelőzve fog a helyi és megyei eseményről értesiteni.

Mostani s oly nagy tetszésben részesülő regényünket egy kiváló francia, majd egy rendkivül érdekes orosz tőlünk fogja felváltani, mialatt tárczaközleményeink a már megszokott eredetiségükkel fogják olvasóink igényeit kielégiteni. Helyi ujdonsági rovatunk a közgazdaságival együtt jövőre is fogja ölelni Aradváros, Arad- és Csanádmegyék e tekintetbeni eseményeit.

Vezérczikkiróink körében, — mint olvasóink tapasztalhatták — kivál[illegible] publicisták foglalnak helyet, kik állásuk előnyénél fogva a legujabb politikai eseményeket ezentul is belőlről fogják az „Aradi Közlöny"hez juttatni.

Ezután is azon leszünk, hogy az „Aradi Közlöny" maradjon Arad város, Arad- és Csanádmegyéknek gyorsan értesitő, s mindig a jó izlés hangján iró lapja, biztos garanciát birva lapunk közönségének feltétlen rokonszenvében, melylyel a legutóbbi aradi társadalmi mozgalmak alatt is elhalmozta az „Aradi Közlöny"-t azon magatartásáért, hogy minden tekintet nélkül határozottan hangoztatta a közönség szavát akkor, a mikor arra valóban szükség volt és a mikor ahhoz az aradi intelligens közönség elégtétele volt hozzá kötve.

Arad, 1888. junius 23.

Az „Aradi Közlöny" szerkesztősége.

Felkérjük lapunk azon előfizetőit, kik [illegible] végén le[illegible], hogy az [illegible] megtenni szi[illegible] nehogy a lap [illegible] fennakadás álljon be.

Az

„ARADI KÖZLÖNY"

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Fél évre	6 „ — „
Negyed évre	3 „ — „
Egy hóra	1 „ — „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt — kr
Fél évre	7 „ — „
Negyed évre	3 „ 50 „
Egy hóra	1 „ 20 „

Az „Aradi Közlöny" kiadóhivatala.

Arad, julius 1.

A politikai láthatár, a körülményekhez képest, igen tiszta és mint ujságot lehet a különböző kombinációkat venni az uralkodók találkozásáról, de anélkül, hogy valóban az volna. Találgatás minden.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" által a „Pester Lloyd" ellen intézett „méltó" befejezést nyert a berlini „National Zeitung" [illegible]ában, melyre nézve mi is joggal [illegible] vajjon a „Nat. Ztg." az egész német birodalom közvéleményének [illegible]-e? A német trónbe[illegible] megelégedést és meg[illegible] szeretei mellett disszo[illegible] az orosz barátságért rajongó berlini lap, midőn mondja, hogy: a mig a czár korlátozni tudja a panszlavizmust, Németországon nem fogatja meg magát a magyar szovenisták hálójában s nem fog Oroszországnak a Balkán félszigeten való legitim befolyása ellen működni. A czár befolyását a Balkánon nem lehet oly könnyen megingatni, mint azt a hevesvérű magyarok gondolják. A czár számithat a bolgár papság támogatására is. Ha Németország és Ausztria-Magyarország meg akarnák tűrni Oroszország befolyását, Szerbiában is nagy nehézségekre akadnának. Romániában és Görögországban is kedvező a hangulat Oroszországra nézve. A német kormány magatartása Oroszországgal szemben, Bismarck ama bizalmának és tekintetének kifolyása, melylyel az orosz befolyás iránt viseltetik.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" legutolsó kirohanására a „Pester Lloyd" különben a következő éles sorokkal felel szombati esti lapjában:

„A „Nordd. Allg. Ztg." elkezdett ránk csaholni és most már abba sem tudja hagyni a csaholást. Azt állitja egy ellenünk irányuló ujabb kirohanásában — melyet szintén a hivatalos berlini Correspondenz-Bureau terjeszt — hogy a juniusi 26-diki czikkünk „hibáját eltusolni és szépiteni akarjuk." Ez hazugság. Nem szépitettünk és nem tusoltunk el semmit. Abban a czikkben, melyet a „Nordd. Allg. Ztg." irtunk és a mely [illegible] másképpen szólt volna, ha nevezett lapnak második infámis támadását ismerjük vala, szörnyű esztelenségnek minősitettük, hogy a magyar nemzetet a barátság felmondásával fenyegetik, mivel mi „rosszul viseljük" magunkat, — de nem „tusoltunk" el semmit, ellenkezőleg, alaposan kifejtettük, hogy a dologban nincs semmi dezavouálni való. Ez tehát a „Nordd. Allg. Ztg." egyik hazugsága. De Pinter ur lapja egy másik arczátlan hazugságra vetemedik, midőn azt merészkedik állitani, hogy a mi lapunk a „Mackenzie-Schrader-Richter trifolium agenturája." Tehát hinc illae lacrymae! Azért intézik ellenünk a szánalmas dührohamokat, mert azt hiszik, hogy a szabadelvű párt politikájával rokonszenvezünk. Afelől most nem nyilatkozunk, vajjon szégyen volna-e rokonszenvezni Richter pártjával, az egyedüli német párttal, mely a szabadelvű hagyományokat a maguk hamisitatlanságában tovább ápolja; csakhogy épp oly távol állunk a német szabadelvű párttól, mint a többi birodalmi és porosz párttól és csupán erős jogunkat gyakoroljuk, midőn a „Nordd. Allg. Ztg. imént idézett szavaiban foglalt insinuációt mint semmire kellő gyanusitást és rágalmat megvetéssel visszautasitjuk."

A 47 milliós hitel. A „Wiener Allgemeine Zeitung" Tisza miniszterelnök egy állitólagos nyilatkozatát közli, mely szerint a 47 milliós hitel egész összege nem fog a hadi felszerelésre felhasználtatni, mert a legutóbbi napokban békés fordulat állott be. Illetékes helyről ugy értesülünk, hogy a miniszterelnök ez ügyben semmiféle nyilatkozatot nem tett.

A német miniszterek.*)

A nép azt hiszi, hogy az egyes tárczák miniszterei önálló hatalmas és szabad véleménynyel biró államférfiak. Szegény nép! A Bismarck szolgái ezek a miniszterek is éppen, mint a kormány képviselői, csakhogy valamivel szebb liberiába bujtatva, több felelősség nehezedik vállaikra, de e betöltendő szerepük az engedelmesség s kötelességük a kapott parancs minden szavára jól figyelni, jól megérteni és teljesiteni a nélkül, hogy valamit ellentmondjanak. Ugy tetszik a közönséges szolgáknál magasabb fokon, de a bizalmas embernél alacsonyabban állanak. Nem szabad egyiküknek sem a kanczellárral szemben ellenvéleményt koczkáztatni, ellenben kötelességük minden körülmények közötti védelmezni, minden gondolatát kitudni és a szerint tenni. Ha nem igy történik bármi — mint rossz szolgák — elbocsájtatnak. Szóval ők áldozatjai az abszolut hatalomnak, olyan áldozatok, kiket, ha esetleg önálló véleményük van, a herczeg kinevet, egy ökölcsapással földhöz sujt s immár haszontalanná vált tetemüket a lábaival rugja tovább.

Miképpen lehet valaki a német birodalomban miniszterré?

Erre nézve az első kellék, hogy szorgalmasan dolgozni tudjon minden arra való remény nélkül, hogy azért elismerést vagy jutalmat kap. Második kellék: vakon felelősséget vállalni olyan intézkedésekért, melyekről semmit sem tud s melyeket a saját meggyőződése ellen tesz. Harmadik kellék: hajlékonyság a politikában. Kell birni továbbá némi szellemmel, nem szabad restelkedni, midőn arról van szó, hogy a más tapasztalatlanságát kiaknázzák, nem szabad a saját ideái után törekedni, hanem az azoké után, kik a Vilhelmstrasse fáinak árnyékában hüsülnek. Mindent összevéve: a ki miniszterré akar lenni, annak meg kell tagadnia saját magát, géppé kell váljon a szó legszorosabb értelmében, a nélkül, hogy valamikor elfeledje (még ha egyedül van is) hogy ő tulajdonképen csak hivatalnok.

Könnyen érthető, hogy Bismarck urnak olykor nem kis fáradságába kerül, mig az ilyen szolgákat megtalálja és kineveti. Magához vett miniszterek gyanánt olyakat, kikről azt hitte, hogy megfelelnek czéljainak és kiderült, miszerint azok, esetleg egy vagy más dolgokban önálló véleményt szerint mertek tenni. Ezen okulva, az utóbbi időkben arra törekedett, hogy a társadalmi viszonyokban és anyagilag is elzülötteket emeljen fel a miniszteri polczra, a kik azután legkevésbbé se merjenek önálló véleményt tanusitani, avagy akarata ellen bár szót is nyilvánitani. Szóval arra törekedett, hogy ne kollegákkal, hanem szolgákkal legyen körülvéve. Azok az emberek, kik jelenleg a német birodalom miniszteriumának tagja, nem is államférfiak, nem is törekszenek bárhol is szerepet játszani s ugy a hivatalokban, mint a társaságban keveset beszélnek róluk. Ritkán láthatók s nem érdemesek arra, hogy bárki s kalapot emeljen előttük.

Egyedül a hadügyminiszter képez kivételt. Ő külön áll a többiektől, egyedül, független e szolgák között mi által nem egyszer felizgatja a kanczellár idegeit. A hadügyet maga a császár is figyelemmel kiséri és oltalma alá veszi. Ezt még magának a kanczellár urnak sem szabad érinteni. Az öreg császár (Vilmos) a katonaságot különös oltalmába vette, gondoskodik javáról, segélyezi és császári hatalmával oltalmazza jogait. A császár maradt egyedül a hadsereg ura és a hadügyminiszter intézkedéseiért egyedül a csájárnak számol. Itt a kanczellár semminemű befolyást nem szerezhetett a maga részére.

A mikor hadügyminiszterré Bronsart Schellendorfot nevezték ki, éppen e tárcza fontosságánál fogva, egyrészt közönyösen fogadták a kinevezést, másrészt azonban csodálkozással. A kik nem tudják hogy a kulisszák megett mi történik, azok: azok egész nagy választást vártak.

Minden uj miniszterrel együtt a csodálkozás hangja emelkedik fel. Legkevésbbé történt ez, midőn Hatzfeld Pál a külügyminiszterium állam titkárja neveztetett ki. Előre el volt készülve reá, hogy hatalomra jut. Hatzfeld gróf mintaszerű miniszterré lehet. Egyike azoknak, kik a nagy hivatalt szerényen viselik, egyike azoknak, kik — szem előtt tartva, hogy a czél szentesiti az eszközt — mindent megtesznek arra nézve, hogy veszély nélkül, anyagi hasznot vonjanak. Inkább vágyik pénzre mint dicsőségre. Nem nagy műveltséggel biró intelligens ember; szellemes, de tudomány nélkül; szeretetreméltó megszokásbói, kellemes világfi. Állását csodálatra méltóan tölti be. Tud könnyedén bánni a párt képviselőivel, sohasem mondja ki véleményét, nem olvas ujságot, elbosszal, hogy nem szereti a politikát s mindenképpen igyekszik, hogy butának látszassék. Alapjában véve azonban jóval kább megcsalt, mint csaló, mert Bismarck ur őt használja fel legtöbbször tervei kivitelére, de annyira nem érdemesiti, hogy azokat megértesse vele. Ennek a miniszternek egyáltalában semmi tekintélye nincs. A társaságban megtürik, különösen ott, a hol nem sokat nézik, hogy kinek nyujtanak kezet, csak azt, hogy miféle állást foglal el. A nyilvánosság előtt nem ember, kollegái közt szivesen látott, mint olyan, a ki pár perczig elmulattat léhaságaival. Hatzfeld grófnak különben egy csinos amerikai nő felesége volt, kitől később elvált. Az özvegynek most számos tisztelői akadtak s maga az ex férj is sokat forgolódik körülötte, ugy, hogy gyakran eszembe jut, mi pompás dolog volna, ha ismét összeházasodnának.

A többi miniszter hasonlóképen keveset ér. Mindenik ott mozog hatáskörén belül, mint egy jól vezetett gép. Mi lesz azonban, ha a gépmestere eldől? Mi lesz, ha az, ki egyedül a kormány, a miniszterium, kidől. Elromlik a gép és a német birodalom eddig összetartó részecskéi bizonyosan szétmálnak.

*) Egy Németország területéről kitiltott könyvet vettünk ma, s adjuk belőle a német miniszteriumról szóló rész fordiját.

A szerk.

Külföld.

Az orosz czár találkozása Vilmos császárnál elhatározott tény ugyan, de — mint jeleztük, — e találkozás programmja és helye nincs megállapitva. Illendőségi tekintetből, nem véve számba a politikai okszonyt sem, a mi *uralkodónkat kellene* Vilmos *császárnak meglátogatnia*; mert Ferencz József régebben uralkodik, mint a czár. De a berlini udvar a rokonsági tekintetet veszi számitásba, [illegible] mert a [illegible] czár mint rokon volt képviselve. A czár e héten Finnországba utazik s egy hétig fog ott tartózkodni. Koppenhágába nem megy a nyáron a czári család, mert ott még most sok az idegen s nem lehetne megtenni a kellő biztonsági intézkedéseket. — Igy tehát legfölebb ősszel utazik a czári család Koppenhágába.

A „Post" Vilmos császár péterv ári utazásáról szólva, azt jegyzi meg, hogy annak a jellege inkább személyek, semmint politikai. Háboruk a népélet belső szükségességéből származnak. A háboru-veszély, mely Európa felett lebeg, némely nagy nemzetek beteges fejlődésének a következménye. Az a kisérlet, hogy a betegséget az uralkodók személyes érintkezésével gyógyitsák, még távolról sem biztos gyógymód. Mindenesetre sok éretett el azzal is, ha egy veszélyes betegségben nyugalom állt be.

Más berlini hir szerint Vilmos császár udvariasságból azt a látogatást akarja viszonozni, melyet III. Sándor öt hónappal trónra lépte után tett Danzigban I. Vilmos császárnál. Remélik, hogy bár ma nem a fejedelmek határozhatják el a háborut, a két uralkodó találkozása mégis hasznára lesz a békének.

Román vészkiáltás. A bukaresti „Telegraphul" legutóbbi számában szemrehányást tesz a román kormánynak, hogy nem fejt ki elég erélyt a muszka aknamunka ellen, pedig arról értesült, hogy Hitrovo Romániában szervezi a Bulgária ellen tervezett államcsinyt. Jól értesültségének bebizonyitására felhozza azt, hogy a „Telegraphul" volt a legelső lap, a mely annak idején értesitve volt a Sándor volt fejedelem ellen elkövetett cselszövényekről s detronizálásáról. A „Telegraphul" szerint most nemsokára hasonló orosz pucsot terveznek. Azonfelül a muszka aknamunka Erdélyben is akar szerencsét próbálni a chauvinisták táborában. Nagyon fájlalja, hogy a román kormány oly gyávan viseli magát ezen mozgalommal szemben és még mindig türi Hitrovot Romániában, pedig az aknamunka sohasem folyt merészebben, mint most, amikor Romániában, Szerbiában, Bulgáriában és Magyarországban egyszerresze vezia forradalmat. Óvainti az érdekelt nemzeteket, hogy legyenek résen, mert a szent kancsuk érdekében előkészitik a propagandát.

A francia kormány válság előtt. A Floquet-kormány egyik tagja, Ferouillat igazságügyminiszter péntekon roszszalást kapott a szenátusban.

Annek következtében Ferouillat le akar mondani, Floquet a kamara elé akarja bocsátani az ügyet egy interpelláczió alakjában; de ez veszélyes játék, mert a mérsékeltek helyeslik a szenátus határozatát s a válság, mely most egy minisztert ért, könnyen átterjedhet az egész miniszteriumra.

A szenátus megrovó szavazatára következő eset adott okot:

A carcassonei polgármester választási visszaélések miatt egy havi fogságra itéltetett. A polgármester azonban az itélet joerőre emelkedése után is ki tudta vinni hogy ne kelljen büntetését megkezdeni. Végre a helyettes államügyész megunta a dolgot s érvényt szerzett a törvénynek. Ezt azonban az igazságügyminiszter rossz néven vette s áthelyezésel büntette a kötelességteljesitő ügyészt. Ezt az ügyet hozta szóba a szenátus előtt a Marcon szenátor s felvilágositást kért a minisztertől, ki azonban nagyon keresetlen kielégitően védte magát, mert a ház egyhangulag sajnálatát fejezte ki eljárása felett. A szenátus magatartása minden józan embernél élénk helyeslésssel találkozik s a lapok zajosan követelik az igazságügyminiszter lemondását.

Alig három hónapja, hogy Floquet kormányra került s a többi francia kormány sorsa már őt is fenyegeti. De ha sem opportunista, sem radikális kormány nem boldogul, csoda-e, ha a közvélemény lassan-lassan beleterelődik a bonapartisták hálójába?

Legujabb posta.

A francia-orosz viszony vége. A „Kreuzzeitung" irja, hogy Bismarcknak sikerült Oroszországot a Franczia országgal való szövetkezéstől eltéritni. A német-orosz viszony kedvezőbb, mint évtizedekó ta volt. A czárral való találkozás terve [illegible] czártól ered. A találkozásnál hir szerint egyes politikai kérdések is szóba fognak jönni és határozottan remélik, hogy Oroszországnak Ausztria-Magyarországhoz való viszonya is megjavul.

Kálnoky és Bismarck Kujev Lvovski bécsi hire szerint Kálnoky gróf je hó folyamán találkozni fog Bismarck herczeggel több fontos ügy megvitatása végett.

NAPTÁR.

Julius 2. Hétfő. Romai katholikus naptár 8. B. asszony. Prot. naptár: 8. B. asszony. Görög orosz naptár: (junius 20.) Method. Nap kel 4 óra 6 perczkor, nyugszik 8 órakor.

Julius 5. A lyceum tanári karának — Müller Károly dr. elleni sajtóperének tárgyalása az aradi kir. törvényszéknél.

Julius 9. Aradmegye közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Julius 14. Az aradi dalegylet vártkörü dal- és táncczestélye.

— „A Kölcsey könyvtár" kedden és szombaton délután 3—4 és pénteken délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és vidéke.

— **Aradmegye** állandó választmánya ma délelőtt 9 órakor a közgyűlési ügydarabok előkészitése végett Fabiny László főispán elnöklete alatt ülést tart.

— **Az aratásról:** Világosról irják nekünk e hó 29-ik kelettel, hogy az őszi árpát az egész környéken legnagyobb részt kitünő eredménnyel használják, a termés holdankint 6—8 métermázsa között ingadozik; a buza nagy átlagban és holdankint hat métermázsára nyujt kilátást, a rozs gyengébb, mig a tavaszi árpa silány.

— **Az idő.** A szombat esti nagy vihar alaposan lehütötte a levegőt s ez utóbbi napok kánikulai hőségét tegnap kellemes tavaszias idő váltotta fel. Csaknem egész napon át tegnap is felhős volt az ég s csak időnként tünt fel a nap a láthatáron, de azért a merészebb kirándulóknak a lehető legkedvezőbb idejük volt, amennyiben csak szemzett egy párszor, de eső egész nap nem volt. A Hegyaljára, mely az utóbbi napokban már nagyon megélénkült, rendkivül sokan randultak ki a tegnap délutáni vonatokkal; volt szép közönsége a vároncz-getnek is, különösen este felé sokan vonultak oda ki. Uj-aradi sörre is nagy társaságok rándultak át a „Szőllő"-be.

— **Az aradi posta forgalma.** Az aradi m. kir. postapénztárnál a multt junius havban a nagy utalvány bevétel 29,910 frt 36 kr., a kifizetés 29,1[illegible] frt [illegible] kr., a kis utalvány bevétel 192,226 frt 2 kr., kifizetés 264,582 frt 88 kr. volt. A postatakarékpénztári bevétel 1473 frt 7 kr., kifizetés 1632 frt 56 kr. Kiváltott utánvételekből befolyt 9639 frt 59 kr. A szelvényt havi illetése 2930 frt 68 kr., a nyugdijasok jarulékai 952 frt 73 kr. Az összes forgalom 926,[illegible]9 frt 94 krra rug.

— A levél. Belépett a boltba és nagy pislogással kikotorászott a tarisznya fenekéről egy zsirlátta levelet, melyre öreg, görbe betükkel rá volt már irva az „átrecz.“

„Adassék ezen levél

Nyika Nikoláj szomszédnak, az alsó végen, az cserepes házában eladó csikók dolgában barátságosan

Berzova

falujában 1888 esztendőb n.“

— Kérök erre a' — dünnyög az atyafi a strimfli szárban keresgélve — egy billogot.

Adtak neki egy levélbélyeget 5 krért. A kereskedő ráragasztotta a levélre, az atyafi megállt s elkezdte forgatni a levelet.

— Hát most már mit csináljak vele hogy elmönjön oda, akinek szánva van? kérdi alázatosan.

A tratikos kijött az ajtó felé, ahol a levélszekrény áll.

— Dobja be! — szól az atyafinak.

Köszönte alásan az utbaigazitást s kifordult az atyafi az ajtó elé. Ott megállt, a levelet a két ujja közé fogta, meglóbázta a karját, nagy körivet csinálva s behajitotta a levelet a — boltba.

Bent a boltban homeri kaczaj támadt. A behajitott levél a pudli mögé esett.

— Az atyafi pedig nagyot fujt odant és mint aki jol végezte dolgát, elbalgot . . ,

A levelet aztán bedobták a levélszekrénybe.

— **Magyar iskola Uj-Aradon** Uj-Aradról irják lapunknak: Meglepő sikerrel tartatott meg Freund Adolf uj-aradi nyilvános jellegü magániskolájában a zárvizsga, melyen Marx Antal királyi tanácsos tanfelügyelő urat az iskola látogatására jogositott miniszteri biztos, főtisztelendő Várady Ferencz németsághi esperes-plébános képviselte. Az Uj-Arad község kellő közepében egészen ujra épült s a haladás követelményének megfelelő mindennemü taneszközökkel, föld és természetrajzi tárgyakkal bőven ellátott öt osztályu iskolában vizsgát tett 45 fiu és 49 leány-gyermek szülői rendkivül élénk érdeklődést tanusitottak ezen zárvizsgálat iránt. A zárvizsgát főt. Várady Ferencz ur a gyermekekhez intézett tanulságos és szép beszéddel nyitotta meg. Az osztályonként sorrendben felhivott gyermekek által adott helyes feleletek a jelenvoltakat, a várakozáson felül kielégitették. A magyar olvasás szabatos értelmes volt. Az olvasmányok tárgyilag való kezelése kitünő, a számtan, a gondolkodás, az értelem alapján igen ügyesen kezeltetett A többi tantárgyakból adott feleletek is az iskolai megelégedést provokáltak a hallgatók lelkületében; egyáltalában a bátor és határozott tudást igénylő feleletekkel egészen meg volt lepetve a hallgatóság. Az iskola szellemére vonatkozólag hatályosabban kell kiemelnem azt, hogy Freund Adolf tanitó a magyar államesme érdekei iránti kötelességhü törekvéseit azzal bizonyitotta be legjobban, hogy a lefolyt tanévben, legtöbbnyire az intelligens osztályhoz tartozó, nemetajku szülők gyermekeinek már magyar nyelven adta elő a tantárgyakat, s igy azon félreismerhetetlen érdemet, hogy Uj-Aradon a magyarosodás terjedésének előmozditását kitelhetőleg törekedik, ez évben még inkább emelte. Meg kell emlékeznem még arról is, hogy az iskola tulajdonos egy alkalmas és elegendő tornaeszközökkel ellátott tornahelyiséget is állittatott fel. A déli 12 órakor befejezést nyert vizsga után a szülők azzal adtak kifejezést teljes megelégedésüknek, hogy tanszereket, alkalmas olvasó könyvecskéket és egyébb jutalmi tárgyakat bocsájtottak főt. Várady Ferencz vizsgabiztos rendelkezésére a szorgalmasabb és a magyarnyelv elsajátitásában legtöbb eredményt felmutatott mindkét nembeli vendékek között való kiosztás végett. Ezeknek után ugy a főt. Várady Ferenczet a fő-res valamint rétháti Kovacsi érdemeinek szolgabiró Freund Adolf tegebb szavakkitüntetése mellett a lasmerésüknek, a mi ban adtak kifejezést, jára buzditólag fog a jövőre nézve hatni.

— **Vendégek hazájá — Szeged.** Egy idő óta két német kávéházi Szeged társaság boldogitja a várost, illetve annak férfinemü közönséget, Ennek a két énekes társaságnak a hölgyei érdekes és kényes kérdések megvitatására adtak alkalmat Szeged város két főtisztviselőjének. Történt ugyanis, hogy Szluha az ismert derék főkapitány, lévén ő a közmorálnak is őre, egy rendelettel betiltotta a két énekes társaság előadásait. A közerkölcsöket szolgáló rendeletre annak indokolása szerint a két társaság kisasszonyai szolgáltattak alkalmat. Az énekesek azonban fellebbeztek Szabados helyettes polgármesterhez s a polgármester ugy találta, hogy nincsenek veszedelemben a szegedi erkölcsök. Ennek folytán a két társaság most megint tarthat előadásokat. A szegedi polgárság körében, a hol sokat beszélnek az esetről és sokan ugy találják, hogy az udvariatlan főkapitány helyesebb itéletet mondott, mint az udvarias polgármester, ki ideális poéta hirében is áll.

— **Konfliktus polgárság és katonaság közt.** Temesvárról irják: Most hegyeskedett csak ki igazán a Temesvár szab. kir. város tanácsa és az itteni cs. és kir. katonai müszaki igazgatóság közt a gyárkülvárosi park beépitése tárgyában kiütött viszály, melyre okot a következő eset szolgáltatott: Temesvár város tavaszi közgyülésén elhatározta, hogy a gyárváros sörházfasorból a városligetbe vezető Bega-hid mint teljesen rozzantat és a közlekedésre veszélyest, lebontatja, a lebontott régi hid helyébe azonban ujat nem fog épittetni. A régi hid elbontatván, a közlekedés ezen a ponton teljesen lehetetlenné vált s azért a katonai kincstár felszólitotta a várost, hogy az uj hid felépitéséről haladéktalanul gondoskodjék és a többi park-hidakat is jó karba helyezze, mert különben eme kötelezettségei teljesitésére a kényszer eszközeit (?) fogja alkalmazásba vétetni. — Követelése[illegible] ződésből származtatja, melyben, mikor a Coronini-parkot meg- és átvette, a város arra is kötelezte magát, hogy az összes meglevő parkhidakat sértetlenül fentartani és időről-időre a szükséghez képest tatarozatni fogja. A város azonban ezen kötelezettségekről mit sem akar tudni s azok teljesitését kereken megtagadta. Kiváncsian várhatjuk minden esetre ennek a kérdésnek az eldöntését.

— **Rejtélyes halál.** Karánsebesről irják lapunknak. Karánsebes város egyik jómódu polgára Bizsu Demeter e hó 27-én reggel kiment tanyájára, a honnan egy óra multva keresztül vágott torokkal hozatott haza. Hogy sajátkezüleg vetett-e véget életének, vagy pedig boszunak lett áldozata, a vizsgálat lesz hivatva kideriteni.

— **A Szent-Háromságszobor bizottság** ma, hétfőn délután a városháza kis termében ülést tart.

— **Eljegyzés.** Budapesten tegnap vasárnap buziási Eisenstädter Richard, buziási Eisenstädter Ignácz temesvári kereskedelmi és iparkamarai elnök fia jegyet váltott csángóhétfalusi Baronyi Benedek fővárosi bankár bájos és kedves leányával, Franciska kisasszonynyal.

— **Keresztelkedés.** Péter és Pál napjának ünnepélyes egyházi szertartás folyt le tegnap délben, az alsóvárosi fejedelmi templomban. Egy 48 éves zsidó orvos, Alföldi Izidor dr. vette fel a keresztséget. A keresztelés a délelőtti nagymise után, a templomot szorongásig megtöltött hivek jelenlétében ment végbe. Alföldi Izidor dr. kezében viaszgyertyával, s testén hosszu fehér ingben lépett a medencze elé, hol Oltványi Pál prépost, pápai kamarás a lourdesi forrásból meritett vizzel keresztelte meg Keresztapaként Pálfy Ferencz polgármester volt jelen az ünnepélyes keresztelésen. A keresztelő prépost a szertartás után szép beszédet tartott, fölemlitve azt is, hogy a 400 éves templomban eddig 3 zsidó vallásu egyén vette fel a keresztséget s Alföldi a negyedik és valószinüleg nem az utolsó. A keresztelési szertartás Oltványi beszédével véget ért. Alföldi Izidor dr. Szegeden, az alsóvároson született 1840. junius 21-én. Jelenleg gyári orvos Panesován s 18 év óta háziorvosa a Minoriták ottani zárdájának.

— **Becsületes tolvajok.** Egy előnyösen ismert csabai kereskedő udvarába ismeretlen egyén csütörtökön egy csomagot dobott be a kereskedő czimével. A csomagban pipák, játékszerek s egyébb kisebb tárgyak voltak, melyekről a kereskedő felismerte, hogy saját üzletéből valók s valószinü, hogy tolvajlás utján kerültek el onnan. A tettét megbánó tolvaj aztán ilyetén módon enyhitette bünét. Kapcsolatban ezzel megemlitjük, hogy ugyanezen kereskedőhöz mult évben egy asszony állitott be és egy nagy játékbaba ára után tudakozódva a pénzt az áruért letette és eltávozott. A kereskedő visszahivta, de az asszony a bábut nem akarta elvinni. Végre nagy nehezen bevallotta, hogy 10 év előtt kis lány korában ellopot az üzletből hasonnagyságu babát. Azóta anazarenus hitre tért át s ez a büne nagyon terhelte a lelkiismeretét. Minden tolvajnak arra a lelkiismeretes vallásra kellene áttérnie.

— **Vásár Nagylakon.** A nagylaki nyári országos vásár julius hó 14-én fog megtartatni.

— **A gőzgép kezelőket és kazánfütők vizsgáló bizottsága** Csabán julius hó 16-án vizsgálatot tart.

— **„Julius 5.“** czimen tegnapi lapunkban megjelent első tárczánk: „Párisnak julius 15“ kikezdése, igen természetesen julius 14-nek olvasandó.

HAZÁNK és a FŐVÁROS.

— **Öngyilkos leány** Szombat éjjel ismét egy tragikus eset játszódott le a budapesti belvárosban, mely egy öreg anyát a kétség[illegible] Egy viruló fiatal leány [illegible] gát a szerencsétlen teremtés[illegible] csekély ok miatt abból a vendéglőből, melyben pénztárnoknői állást foglalt el, elküldték; mert sehol a világon nem küldözgetik el oly könnyen a munkaadók alkalmazottaikat, mint nálunk, nem törődve azzal, milyen nyomor várakozik a szerencsétlenekre. Az eset áldozata a legnagyobb részvétre méltó. Stredly Paula a 22 éves fiatal leány neve, ki öreg özvegy anyjával együtt 19 év óta lakott az ujvilág utcza 29. számu ház második emeletén s már gyermekkora óta tisztességes munka által szerzett keresménnyel iparkodott anyján segiteni. Két év óta a Dunautczában lévő „Nemzeti csillag“ czimü korcsmában volt mint pénztárosnő alkalmazva. Az este valami csekélység miatt felmondtak neki. Szomorúan, leverten ment a szegény leány 11 órakor haza anyjához. Az anya észrevette leánya buskomorságát s azért faggatni kezdte annak oka felől, de ez kitérő válaszokat adott s a vacsorához sem nyult. A vacsora után szobájába tért és utána kevéssel, hálóöltözetben felrohant a 3-ik emeletre s a folyosó korlátján át az udvar kövezetére vetette magát. A boldogtalan leány háttal esett le s koponyacsontját teljesen összetörve, szörnyet halt. Az öngyilkos anyja kétségbeesetten rohant a harmadik emeletre s ha a zajra kijövő lakók viszsza nem rántják, ő is utána ugrik leányának. Az eset szinhelyén a mentők azonnal megjelentek, de már csak a beállott halált konstatálhatták. A rendőrség a holttestet a Rókus halottas kamarájába szállittatta. Az öngyilkosság a házban mély részvétet keltett, mert a leányt becsületességéért és munkásságáért általánosan kedvelték.

— **Rövid hirek.** Tisza Kálmán miniszterelnök szombaton délután 2—3 napi tartózkodásra a borsodmegyei Sajó-Kazára utazott. — A belényesi zászlósértés ügyében tudvalevőleg Beöthy Andor biharmegyei alispán volt kormánybiztosi minőségben kiküldve, hogy a vizsgálatot megtartsa. Beöthy Andor Szunyog Péter megyei t. főjegyzővel együtt a mult pénteken és szombaton Belényesen járt s arról győződött meg, hogy a gimnázium tanári kara ellen az ifjuság vezetése tekintetében kifogást tenni nem lehet. — Máramaros-Szigetről irják, hogy mult hó 23-án reggel 8 órakor a kabola-pojánai vashengergyár kigyulladt és a tüzoltóság buzgó munkája daczára porrá égett. A kár körülbelül 5000 frt. Az egész épület fából volt és igy annál kevésbbé lehetett megmenteni. A tüz keletkezésének okát még eddig nem tudják.

NAGYVILÁG.

— **Eltitkolt antiszemita tüntetők.** Bécsből junius 30-ikáról jelentik: Általános viszszatetszést szül, hogy még mindig nem tették közzé azon antiszemita botrányczinálók neveit, a kik e hó 27-én, Schönerer semmisági panaszának tárgyalása után az igazságügyi palota és Schönerer lakása előtt rendezett tüntetések alkalmával elfogattak. A rendőrség akkor tizenkét egyént tartóztatott le, többnyire fiatal embereket, s tekintve a rendőri eljárás gyorsaságát, ugy lehet, már más nap el is itélte őket s azok a rájuk kimért fogságbüntetést ki is állották. De hogy kik voltak, nem lehet megtudni. A rendőrség az illetők neveit eltitkolja a lapok előtt s az elitélés vagy megbüntetés felől sem akar felvilágositást adni. Junius 27-én este is csak annyit közlött, hogy az elfogottak közt az orvosegyetem-technika és épitészeti iskola egy-egy tanulója is van. E titkolódzásnak valami rejtett oka lehet, különben nem volna érthető, miért gyakorol a rendőrség ily gyöngéd kiméletet oly emberekkel szemben, a kik a legfőbb törvényszék elleni tüntetés alkalmával lettek letartóztatva. Valószinüleg oly bécsi családokból származó fiatal emberek is vannak köztük, a mely családokat a rendőrség nem csak hogy kiméln akar, de egyenesen azért titkol el, mert a közzététel [illegible] is világosan mutatná, mely körökben [illegible] a mely körökig [illegible] mus az ő Bismarck- és Hohenzollern-[illegible] szával. Már a Schönerer párt korábbi tüntetései alkalmával is voltak a botrányczinálók közt mindig oly tanulók, kik magasbb rangu hivatalnokok és más oly személyiségek fiai voltak, kiknél az ily politikai nemzeti pártállás kétszeresen kellemetlen feltünést kelt. Egyszer a bécsi Landesgericht egyik birója lemondani kényszerült egy ily tüntetés ügyében a rábizott vizsgálatról, mert a részesek közt volt egy vele rokonságban levő tanuló is. Most is hasonló eset foroghat fenn, de a titok végre is nem lesz sokáig megőrizhető, mert a Schönerer-kultusz ifjonez fanatikussi maguk szoktak az ő martiromságukkal eldicsekedni. Különös továbbá, hogy nem ismeretes a legfelső itélőszék itélete se teljesen. A bünösségi kérdés letárgyalása után, mely nyilt ülésben történt, Schmerling elnöklete alatt titkos ülés tartatott, melyben a büntetés mértéke felett tanácskoztak, minthogy Schönerer ez ellen is felebbezett. A határozat még nincs nyilvánosságra hozva, de nem hiszik, hogy a négy havi sulyos börtön büntetés leszállittatott volna. Másrészt azonban valószinü, hogy Schönerer az ellene hozott itéletnek jogerőre emelkedése után kegyelmet nyer az uralkodótól, mert a fanatikus izgatóból nem akarnak martirt csinálni, hanem inkább éreztetni akarják vele, hogy a börtöntől való megszabadulását és nemességének megtarthatását az osztrák császárnak köszöni.

— **„Csak leány.“** Londonból irják: Streaton ezredest neje, kivel alig egy éve kelt egybe, néhány nap előtt gyermekkel ajándékozá meg. Az ezredes az örvendetes családi eseményt az angol lapokban a következőleg tette közzé: „Kedves nőm szerencsésen lebetegedett s engem csak egy leánynyal ajándékozott meg.“ — E „csak“ szócska a fiatal asszonyt annyira elkeserité, hogy azonnal egy nyugágyon vitette magát szülei lakására s kijelentette, hogy nem fog visszatérni férjéhez, ki oly becsmérlőleg üdvözölte első gyermekét. A rokonok hasztalan igyekeztek a házasfeleket kibékiteni, az asszony a válópört már beadta s kijelentette, hogy ha kényszeriteni akarják a férjéhez való visszatérésre, inkább kész magát és gyermekét, mely ugyis csak leány, megölni.

— **„Meyer!“** 1887-ben, mikor a mostani II. Vilmos császár az első gyalog gárdarezred hatodik századához, Potsdamba volt szolgálattételre beosztva, egy sétalovaglása alkalmával egy csapatosztálylyal találkozott, mely vaszonzubbonyokba öltözötten, épen munkáról ment hazafelé egy altiszt vezetése alatt. A herczeg engedte elvonulni maga mellett a katonákat, de mikor vagy husz lépésnyire haladtak tőle egyszerre harsány hangon kiáltott utánok hogy „Meyer!“ A legénység ijedten tekintett hátra, az altiszt „megálj“t vezényelt s a „Meyer“ nevü közlegény sápadozva közeledett a herczeg felé. A herczeg egészen magához hivta s szólt: „Hajtsa föl a galléját; ha a városba masiroz, nem kell minden embernek tudnia, hogy önt Meyernek hivják.“ A katona engedelmeskedett s a herczeg mosolyogva bocsátotta őt el, Sem az altiszt, sem Meyer társai nem vették észre a legyürt gallért s azon a vászondarabkát, melyre Meyer neve volt irva.

— **Rövid hirek.** A walesi herczeg leányát, Viktória herczegnőt, a Truth jelentése szerint az anhalt-dessaui herczeg veszi nőül. — Bécsben az ottakringi Wattgasse 23. számu házban Fischer József gyári munkás, öt gyermek apja, a nyomor miatt öngyilkosságot követett el. Családja kenyérkereső nélkül maradt. — A wörthi csatatéren Frigyes császárnak emléket akarnak állitani. — Neustadtban a Metlau mellett pénteken nagy tüz volt, mely az egész várost pusztulással fenyegette [illegible] rendkivül nagy. — Stockerauban e hó 28-án nagy zivatar és jégeső pusztitott, mely a vetésekben tetemes kárt okozott.

Közlekedés.

A vonat	ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6.20	este	7.—
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5.45
„ „	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ vegyesvonat Radna-Lippáig	d. u.	2.17	d. e.	7.38
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11.39
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9.27
„ „	d. u.	5.48	éste	8.14
Borossebesi vonat	regg.	6.30	regg.	8.36
„ „	d. u.	4.40	este	6.07
Szegedi gyorsvonat	regg.	7.—	regg.	8.14
„ személyvonat	regg.	4.40	este	8.50
„ „	d. u.	3.17	d. u.	7.50

Felelős szerkesztő:
HUNDY ÁRPÁD.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozditja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatba tartja a „fürdés.“

A fürdés, kiválólag a gőzfürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre káros[illegible] megszabadittassék, ezáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk,

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonos

a fürdési dijak oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja. — **Télen át reggel 7 órakor nyittatik a fürdő.**

GŐZFURDÓ.

Egy személy-jegy	70 kr
10 db. bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy	40 kr.

USZODA ZUHANYNYAL

nyáron át nyitva van.

HIDEG GYÓGY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	50 kr.
15 darab bérlet-jegy	6 frt 75 kr.
30 „ „	13 frt 50 kr.
Mossással egy személy	70 kr.

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.

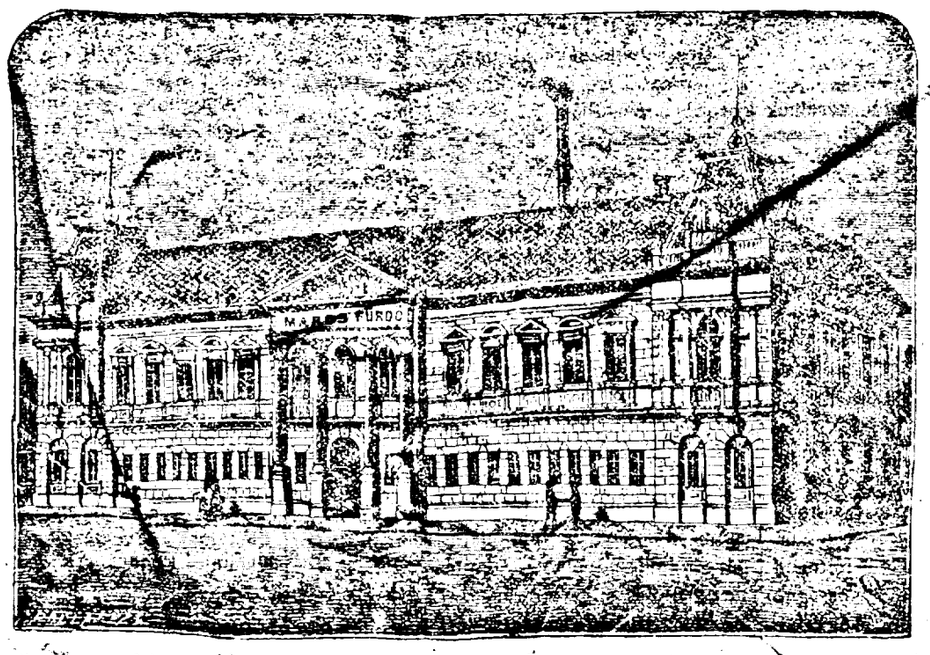

VAS- és MOOR-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	1 frt — kr
10 darab bérlet-jegy	9 frt 50 kr

MÁRVÁNY-KADFÜRDŐK.

Ruhával	50 kr.
Ruha nélkül	40 kr.
10 darab bérlet-jegy	3 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. berlet-jegy	6 frt 50 kr.

Külön ruha-dijak:

1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törülköző	3 kr.

Pénztárnyitás: nyáron reggeli 6 órakor. télen reggeli 7 órakor.

SZÜRT MAROS-IVOVIZ eladásra is havi bér nyujtatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Nyomtatja és kiadja Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.